

Brief aan geachte leden van de
Commissie LVVN van de Tweede Kamer
Commissie LVVN van de Eerste Kamer
De minister van LVVN
De Leden van de Provinciale Staten
De gedeputeerde staten van de provincies
Leden van besturen van Waterschappen

Deventer, 19 juni 2026

Betreft: Urgente melding van nieuwe bewijslast tegen huidige stikstofbeleid

Geachte dames en heren,

Tegen de achtergrond van de actualiteit van het Natura2000 en stikstofbeleid meent de Stichting Samenleving Landbouw en Natuur dat het van urgent belang is om kennis te nemen van het resultaat van recente analyses van relevante internationale wetenschappelijke literatuur en van praktijkwaarnemingen in diverse Nederlandse Natura2000-gebieden.

In de bijgaande managementsamenvatting (en de achterliggende 3 essays ter zake) worden de volgende conclusies gepresenteerd:

In 2003 is met de beste bedoelingen maar per abuis door de Minister LNV en de Staatssecretaris Milieu de stikstof depositie als maat voor de staat voor de natuur gepresenteerd aan het parlement; De aanname dat stikstof zich net zo gedraagt als andere milieuschadelijke stoffen is hier debet aan. De Kritische Depositie Waarden die hiervoor vastgesteld zijn, komen echter voort uit protocollen die geen rekening hebben gehouden met de hoge Nederlandse achtergronddepositie (1500 – 3000 mol N/ha). Daardoor rekent het model AERIUS met een te lage waarde als gevolg waarvan in het model een stapeling van verschillende ‘voorzorgcomponenten’ ontstaat.

Het feit dat dit voorafgaat aan de wettelijk vereiste ecologische risicoanalyse, leidt automatisch tot de vaststelling dat dit een onwettige situatie betreft.

Naast de stapeling van voorzorg, is zeer recent nu ook gebleken dat het Nederlandse stikstofmodel, AERIUS + KDW, opereert via een omgekeerde dosis-effect-relatie. Dit komt tot uiting in een toename van de stikstofgevoeligheid als gevolg van emissiereducties en tevens tot een toename van het areaal aan stikstofgevoelige natuur. Dit fenomeen is een ‘bijwerking van de KDW’ en het functioneert als een medicijn die de situatie van de patiënt verslechtert.

Deze ‘omgekeerde-dosis-effect-relatie’ leidt ertoe dat ondanks de steeds verder dalende stikstofdepositie vanaf begin deze eeuw, de daling bedraagt >50%, er nauwelijks rapportages

bestaan die van verbetering spreken. Zo bevatte het synthese-rapport van het CPL met WUR en RIVM van Maart 2026 onder meer grote onzekerheden over het instrumentarium benodigd voor het bepalen van die verbeteringen en dat die verbetering, als ze al meetbaar waren, zeer marginaal waren. In die zin was het zelfs een herhaling van diezelfde rapportage twee jaar eerder.

Ook [REDACTED] kwam in september 2025 met zijn verslag tot soortgelijke bevindingen als uitkomst van zijn gesprekken met medewerkers van de Ecologische Autoriteit en van RIVM. Ondanks een vaststaande en vastgestelde KDW 'leverde het draaien aan knoppen om natuurherstel en verbetering na stikstofdepositie' tot stand te brengen, zelden het gewenste resultaat op. Afgezien van de vraag of de natuur maakbaar is, ontstond een beeld dat men 'op de tast opereerde' en dat min of meer 'in den blinde' aan knoppen werd gedraaid

Deze beide rapportages van gerenommeerde entiteiten zijn echter volledig in lijn met uitkomsten van modellen die hun uitkomsten genereren via een 'omgekeerde-dosis-effect-relatie'. Uitkomsten via een dergelijk model tot stand gekomen, dienen veelal gespiegeld geïnterpreteerd te worden; juist het tegenovergestelde van de verwachte uitkomst weerspiegelt de realiteit.

Dat dit een zeer serieus te nemen observatie betreft, wordt nog versterkt door het feit dat het juist voorspelde toekomstige 'KDW-overschrijdingen' zijn die aan de aangekondigde beleidsbeslissingen vanaf 26 juni 2026 ten grondslag zullen liggen.

Vanaf heden is AERIUS + KDW dankzij haar 'BIJWERKINGEN' niet meer in staat iets anders te voorspellen dan dat de stikstofgevoeligheid gaat toenemen.

Het is model is niet langer geschikt om er enige vorm van beleid op te baseren! De huidige modellen maken dat we stuurloos zijn in het Natuurbeleid, het Stikstofbeleid en de vergunningverlening.

Die stuurloosheid heeft een aanvang genomen op 11 september 2003; onze eigen 9/11!

SLN is dan ook van mening dat op zo kort mogelijke termijn afscheid genomen moet worden van dit model en gestart moet worden met integrale natuurmonitoring volgens de LNV-Richtsnoeren beoordeling Natuurdoelen 2014. Een juist en juridisch houdbaar beeld van de staat van de natuur zoals bedoeld in de Vogel en Habitat Richtlijn 1992 kan alleen verkregen worden in de combinatie van metingen in water, bodem en lucht, samen met beoordeling van de ecologische structuren en systemen en de tellingen flora en fauna. Voeg hierbij de ervaring van beheerders en omwonenden en naastlegers-grondgebruikers; eerst dan zijn fundamentele natuurherstelmaatregelen te formuleren zoals bedoeld in de Natura2000 Beheersplannen. Op deze wijze kunnen eventuele lokale problemen met overdosis ammoniakdepositie in kaart gebracht worden en ter plaatse worden opgelost onder leiding van het bevoegd gezag van de Natura2000-gebieden zijnde het Provinciebestuur.

Het huidige gebruik van AERIUS en KDW moet op zo kort mogelijke termijn beperkt worden tot het gebruik voor wetenschappelijke supervisie en verschaffen van casuïstiek in de opleiding van academici.

Deze informatie wordt ook gedeeld in de kring van betrokken Nederlandse wetenschappers en practici.

Volg samenlevinglandbouwnatuur.nl/stuurloos-stikstofbeleid-dankzij-modellen/ om het essay te downloaden vanaf de SLN-website.

Voor informatie en nadere toelichting kunt u contact opnemen met Ir. M. Warmerdam via info@samenlevinglandbouwnatuur.nl

Hoogachtend,

A solid grey rectangular box used to redact a signature.

Secretaris St. Samenleving Landbouw en Natuur